

Advies ter ondersteuning van het ontwerp De Woerdt en de inrichting van de stapstenen

Piet F.M. Verdonschot & Anna Besse-Lototskaya
Alterra Wageningen UR, Zoetwaterecologie
Wageningen
piet.verdonschot@wur.nl, anna.besse@wur.nl

Inleiding

Park Lingezege is een regionaal landschapspark in aanleg tussen Arnhem-Zuid, Elst, Bemmelen en Nijmegen-Noord. De Provincie Gelderland ontwikkelt dit Park samen met de gemeenten Arnhem, Lingewaard, Nijmegen en Overbetuwe, de Stadsregio Arnhem Nijmegen, Staatsbosbeheer, Waterschap Rivierenland, ministerie van LNV, Dienst Landelijk Gebied en Landinrichtingscommissie Over-Betuwe Oost.

Het Park wordt in twee fasen ingericht en wil ruimte bieden aan mens, water, landbouw en natuur. In Park Lingezege zijn vijf deelgebieden onderscheiden; 1. De Park, 2. Het Waterrijk, 3. Het Landbouwland, 4. De Buitens en 5. De Woerdt.

Eén van de nog niet volledig beantwoorde onderzoeksvragen bij de inrichting van het Park Lingezege betreft de mogelijke effecten van toegenomen overlast van stekende insecten als gevolg van de vernattingsopgaven.

Stelregels

In de inrichtingsschets van Het Waterrijk zijn vijf stelregels opgenomen die als uitgangspunten gelden bij het opstellen van de inrichtingsvisie. Deze stelregels zijn ook van toepassing op De Woerdt en de stapstenen:

1. Voorkom stilstaand water (waterlopen staan in open verbinding en hebben diepte; oevers lopen flauw af; percelen staan bol en lopen al dan niet via begreppeling af). Zorg hierbij dat ook in de verre toekomst het beheer zodanig blijft dat door verlanding en verruiging niet alsnog veel tijdelijke moeras/plas situaties ontstaan.
2. Beperk de overgang tussen nat en droog (rietland alleen droog in de late zomer; waterberging vindt alleen plaats op permanent water, extreme situaties worden op land geborgen maar zo snel mogelijk weer afgevoerd). Zorg hierbij dat de extreme berging en de droogval in de late zomer niet gepaard gaat met of gevolgd mag worden door wisselende natte en droge weersperiodes. In dien dit wel het geval is dan dienen met het opzetten van het peil gebieden extra vernat te worden.
3. Houdt volwassen insecten op afstand (open (water/grasland) gebied over een afstand van 80-100 m tussen woningen en natte natuur; in gebied zelf plekken met natte bossen en bosschages). Bedenk hierbij dat dit alleen geldt voor stekende insecten die slecht vliegen.
4. Zorg voor een goede waterkwaliteit (vasthouden schoon regenwater en doorlaat schoon grondwater; peilfluctuaties; inlaat Linge water). Hierbij wordt

opgemerkt dat peilfluctuaties zoveel mogelijk dienen te worden beperkt. Tevens dient er rekening mee te worden gehouden dat inlaat vanuit de Linge vooralsnog tot voedselverrijking (flab, verruiging) leidt, hetgeen zoveel mogelijk moet worden vermeden.

5. Voer een gericht beheer (begraste terreinen worden vlak gehouden; watergangen en greppels worden regelmatig geschoond). Bij deze stelregel wordt aanbevolen zeer natte gronden, greppels en oevers buiten begrazing te houden.

Landschapselementen De Woerdt

Droge landschapselementen zijn in deze notitie buiten beschouwing gelaten. In het deelgebied De Woerdt zijn maar beperkt natte en waterrijke landschapselementen voorzien. Uit het oogpunt van risico's op stekende insecten zijn dit:

- A. De Bemmelse Zeeg met natuurvriendelijke oevers en plas-dras zones

Natuurvriendelijke oevers leveren een beperkt risico.

Om de risico's te verminderen zijn de volgende extra maatregelen mogelijk:

- Voorkom een horizontaal, vlak profiel in de oever zodat vrije afstroming is gewaarborgd.
- Laat de riet/helofytenzomen zo min mogelijk tijdelijk droog vallen (bij voorkeur permanent nat).
- Voorkom verruiging van de oever.
- Voorkom overspoelen met te voedselrijk water.
- Pleeg regelmatig onderhoud.
- Bij tijdelijke peildaling kan water worden ingelaten of opgezet.

- B. Smalle stroken rietmoeras (model rietzanger)

Rietmoerassen leveren een risico.

Om de risico's te verminderen zijn de volgende extra maatregelen mogelijk:

- Het rietmoeras mag zo min mogelijk tijdelijk droog vallen (bij voorkeur permanent nat).
- Bij tijdelijke peildaling kan water worden ingelaten of opgezet.
- De oeverlengte van het rietmoeras dient te worden beperkt; het voorkomen van veel bulten en slenken.

Stapstenen

1. Rietmoeras (model rietzanger); Voorzien in Het Waterrijk, Landbouwland, De Buitens en De Woerdt

Rietmoerassen leveren risico.

Om de risico's te verminderen zijn de volgende extra maatregelen mogelijk:

- Het rietmoeras mag zo min mogelijk tijdelijk droog vallen (bij voorkeur permanent nat).
 - Bij tijdelijke peildaling kan water worden ingelaten of opgezet.
 - De oeverlengte van het rietmoeras dient te worden beperkt; het voorkomen van veel bulten en slenken.
2. Vochtig loofbos (model ijsvogelvlinder); Voorzien in Het Waterrijk, Landbouwland en De Woerdt

Vochtig loofbos levert een (beperkt) risico.

Om de risico's te verminderen zijn de volgende extra maatregelen mogelijk:

- Verminder de kans dat het vochtige bos 'natte' voeten krijgt en anders;
- Natte bosstroken dienen op voldoende afstand van bewoning te liggen.
- Barrières tussen natte bosstroken en bewoning niet laten veruigen.

Afstand en oppervlak van broedgebied

Het is niet bekend in hoeverre de oppervlakten aan natte landschapselementen van invloed zijn op eventuele overlast van muggen. Het is voor de hand liggend dat hoe groter de oppervlakten aan potentieel broedgebied, hoe groter de kans op overlast zal zijn. Naast het oppervlak aan mogelijk broedgebied is de ruimtelijke ligging van belang. In een aantal gevallen biedt voldoende afstand een oplossing en soms kan in deze afstand ook een barrière extra aan vermindering bijdragen. Tenslotte kunnen bosschages in het gebied zelf de barrièrewerking nog verder versterken.